

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ УМІНЬ У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ ТЕАТРАЛЬНО-МОВЛЕННЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Завдання мовленнєвого розвитку постає як одне з провідних у всебічному розвитку дітей дошкільного віку. Засвоєння дітьми рідної мови охоплює формування практичних мовленнєвих навичок, удосконалення комунікативних форм і функцій мовної діяльності, а також формування усвідомлення мовної дійсності.

Проблема театральнo-мовленнєвої діяльності є надзвичайно актуальною і її різні аспекти розглядаються А. Богуш, Н. Водолагою, Н.Гавриш, О.Запорожцем, С.Чемортан та ін. Водночас у практиці роботи закладів дошкільної освіти недостатньо повно використовується величезний потенціал театральнo-мовленнєвої діяльності, яка переважно зводиться до підготовки та показу вистав, під час яких діти репродуктивно відтворюють заздалегідь заучені репліки.

Поняття «творчість» широко використовується у повсякденному житті та науковій літературі. Проте існують труднощі щодо його значення. До основних понять «творчості» належать такі: Творчість - це діяльність людини, в якій вона створює нові об'єкти та якості, схеми поведінки й спілкування, нові образи та знання; Творчість є вищою формою активності та самодіяльності людини; Творчість - це суто людська діяльність; це не лише створення суспільно значущого продукту, творчістю можна назвати всі ті «відкриття», які людина робить особисто для себе; творчими є майже всі психічні процеси, за винятком, може, автоматизованих дій; Творчість – це потреба в самоактуалізації, повній і вільній реалізації своїх здібностей та життєвих можливостей [2; 4].

Дитяча творчість – це своєрідна сфера дитячого життя. Займаючись нею, дитина діє, спілкується з дорослими та однолітками. Якщо спостерігати за дітьми та проаналізувати їхню діяльність, можна помітити, що все, чим вони займаються, є своєрідною творчістю: дитина пізнає властивості оточуючих предметів; «грає» зі словами, промовляючи низку звуків рідної мови, й створює незвичні слова; експериментує з різними матеріалами або просто грається.

Творча діяльність розвиває почуття дітей. Здійснюючи процес творчості, дитина відчуває цілу гаму позитивних емоцій як від процесу діяльності, так і від отриманого результату. Творча діяльність сприяє більш оптимальному та інтенсивному розвитку вищих психічних функцій, таких, як пам'ять, мислення, сприйняття, увага, які, у майбутньому, визначають успішність навчання дитини в школі. Слід також зазначити, що творча діяльність розвиває особистість дитини, допомагає йому засвоювати моральні та етичні норми – розрізняти добро і зло, співчуття і ненависть, сміливість і боягузтво і т.д. Створюючи власні твори, дитина відображає в них своє розуміння життєвих цінностей, свої

особистісні властивості, по-новому осмислює їх, переймається їх значимості та глибиною.

Загальновідомо, що одним із продуктивних напрямів роботи з розвитку мовлення дитини дошкільного віку є використання театралізованих ігор з творчим, мовленнєвим та інтелектуальним навантаженням. І саме театралізована гра вважається провідним видом мовленнєвої діяльності у дошкільному віці.

Позитивний вплив театралізованої діяльності на різні аспекти розвитку особистості доведено в численних дослідженнях Л. Артемової [1, с. 89], присвячених вивченню ігрової, мовленнєвої діяльності та становленню емоційної сфери дошкільників. Театралізована діяльність – один з компонентів художньо-мовленнєвої діяльності, засіб розвитку гарного, образного, літературного мовлення, що, на думку А. Богуш [3], та О. Амацьєвої [1], дає дитині змогу виразити свої емоції, ставлення до літературного образу, ввійти в роль казкового персонажа, самостійно побудувати зв'язне висловлювання; засіб сприяння глибшому засвоєнню художніх образів, усвідомленню змісту, ідеї художнього твору через сприймання його засобами театру.

Театралізована діяльність дітей дошкільного віку є могутнім засобом мовленнєвого розвитку. Змістовими компонентами театралізованої діяльності є: пізнавальний (дозволяє дітям познайомитися з театром та людьми, які там працюють); ігровий (надає змогу використовувати отримані знання у грі); сценічний (допомагає дітям перетворюватися на акторів). Вона пов'язана із сприйманням і відтворенням засобами театрального мистецтва образів, які створюються після знайомства з літературними творами. Поєднання літературної та театралізованої діяльності спонукає дітей до виконання творчих завдань, стимулює до імпровізації, сприяє розвитку сюжетоскладання й розвиває зв'язне мовлення дошкільників.

Отже, процес формування творчих умінь - складний і тривалий шлях від репродуктивної діяльності до власне творчої, найвищим виявом якої є створення чогось нового. Завдання вихователя полягає в тому, щоб творчість стала для дошкільника бажаним елементом життя, важливою духовною необхідністю. А це досягається тільки за допомогою активного застосування у процесі роботи ЗДО засобів театральнo-мовленнєвої діяльності, яка стимулює дошкільника до творчості.

Література

1. Амацьєва О.П. Театральнo-ігрова діяльність як засіб розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку / О.П. Амацьєва, Л.М. Макарова. – К. : Освіта, 1994. – 146 с.
2. Богоявленская Д. Б. Психология творческих способностей / Д. Б. Богоявленская. – М. : Академия, 2002. – 337 с.
3. Богуш А.М. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах / Богуш А.М., Гавриш Н., Котик Т. – К., 2006. – 304 с.
4. Клименко В. В. Механізм творчості: чи можна його розвивати / В. В. Клименко. – К. : Шкільний світ, 2001. – 96 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>